

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „

Pentru România şi
străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 16

INSEERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tariful
şi învolat.

Manuscrisurile nu se în-
napoiacă.

La răspântie.

(I p) Presupunem şi credem, că întrând în hora macabră a războiului actual guvernul monarhiei, precum şi ceilalți factori răspunzători își vor fi dat bine seama de ce fac. S'a repetat desigur mișcarea, — instinctivă la animal și conștie la om, — de a-și măsura forțele proprii în momentul, când e să sară asupra adversarului. Abstrăgând dela clipele, când deșperarea pentru viitor decide la fapte nebunești — desigur, că s'a avut conștința reală a victoriei definitive, când s'a căutat să se deschidă epoca aventurilor periculoase atât pentru individ, cât și pentru bunăstarea, ba existența chiar a inșiși țării. A trebuit să se ia în considerare și faptul, că pe lângă calculațiile cele mai pedante și pe lângă pregătirile cele mai conștințioase mai joacă un rol destul de însemnat și norocul sau nenorocul de a atrage, ori de a respinge diferitele constelațiuni ale statelor neutrale. Și numai satisfăcând tuturor acestor premise se va fi luat hotărârea decisivă de a porni oști contra oști, masse contra masse, ba — după cât ni-se pare — continente întregi contra altor continente.

Se va fi avut poate siguranța de cătră factorii rezonabili, că pornindu-se acest orcan nebun de furie a popoarelor întregi nu s'a săvârșit munca herostratică de a dărâma, ci aceea de a edifica și de a consolida.

Cu toate acestea. Acolo unde se pare, că siguranța și nădejdiile sunt mai mari, vine dela sine și ipoteza hazardului celui mai riscat. Atât în decursul procedurii, cât și în obținerea rezultatului final. Avem exemple destule. Mai bine de un deceniu a tremurat întreagă lumea de mânia Franței legendarului Napoleon și tot această Franță s'a văzut la Sedan ingenușiată, gătită aproape, de uniunea micilor țărișoare de pe ambele laturi ale Rinului. Ori și mai clar: Victoriile fulgerătoare dela Austerlitz, Aspern etc. nu presupuneau — cel puțin pentru un viitor așa de apropiat — desastrul dela Waterloo. Și revenind la uriașul războiu în curgere, chiar și cercurile mai serioase din țările neutrale, — cunoaștem faptul din presa acestor țări — nu presupuneau o curățire

relativ atât de repede a Prusiei oștice și a Bucovinei de puhoiul rusesc.

Putem vedea deci clar că victoriile decizive nu depind întotdeauna dela succesele parțiale, fie acele ori cât de mari, precum nici dezastrul definitiv nu stă întotdeauna într'un nex așa de strâns cu diferitele fiascouri parțiale. În urma celor espuse până acum s'ar părea, că rezultatul luptelor ar depinde, pe lângă toate stăruințele comandanților, numai de puterea aceea iluzorică a norocului ori nenorocului. Nu. Mai e ceva, lucrul doar' cel mai principal în purtarea unui războiu modern: starea sufletească a combatanților, și ce e mai mult dispoziția celor rămași acasă, diferitele sentimente cu cari aceștia urmăresc diferitele faze ale războiului.

E drept, că nu există boală mai contagioasă, ca desperarea și pesimismul duse la absurd, cu cari populația unei părți beligerante privește faptele războinice ale propriilor oști, — mai ales dacă aceste lupte nu sunt întotdeauna din cele mai victorioase, — e drept însă și aceea, că nu există epidemie mai primejdioasă și mai demoralizatoare, decât prea marea încredere în sine, cu care această populație privește desfășurarea evenimentelor de pe teatrul războiului. Întâia, — pentru, că pesimismul și desperarea omorând ori ce încredere în sine omoară tot odată și capacitatea de reculegere, omoară moralul, iar cea de a doua, — prea marea încredere în sine, omoară din această populație ori ce imbold, ori ce sentiment de a munci și pe mai departe până la sfârșit, avându-se și așa o siguranță ilusorie a victoriei definitive. Și nu cunoaștem un teren mai prielnic pentru urmarea unui dezastru catastrofal, decât acolo, unde se permite, ba se ușurează chiar răspândirea acestui flagel. Trezirea la realitate — în cazul unei înfrângerii decizive — apoi ar fi cu mult mai dezastruoasă, ba însăși aceasta trezire incumbă în sine noțiunea catastrofei.

Pe lângă secretele științei strategice beliducele modern va trebui să poseadă tot într'aceeaș măsură, dacă nu mai mare, știința pedagogiei masselor. De cele mai multe ori efectul educativ și înălțător al unei știri victorioase depinde numai de felul prădării. Tot așa și efectul educator ori deprimant al anunțării diferitelor

înfrângerii. Bineînțeles, când e vorba de victorii ori înfrângerii parțiale.

În decursul unei campanii atât știrea îmbucurătoare a diferitor victorii, cât și anunțarea evenimentelor, cari la urma urmei nu pot fi întotdeauna favorabile, trebuie să aibă acelaș efect, augmentarea forței de rezistență până la sfârșit și imboldirea spre o nouă activitate și mai mare, ca și cea din trecut.

La noi însă, unde publicul — grație vitejiei recunoscute de toți a soldaților noștri — nu a prea fost obișnuit cu vești rele de pe câmpul de luptă, nu s'a procedat întotdeauna așa, cum trebuia să se procedeze. E doar' un adevăr constat de-atâta vreme, că nu există nici o campanie de dimensiuni mai mari în timp și loc, care să scoste absolut numai și numai dintr'un nesfârșit lanț de victorii. Ori cât de perfectă ar fi mașinaria unei conduceri civile ori militare, totuși nu în ori ce loc și în ori ce timp se poate valida acelaș talent și aceeaș puternică mână conducătoare. Și e și natural. Căci altcum nu s'ar mai putea vorbi de principiul *selecționării valorilor*, principiu atât de mult trimbițat și tămăiat de toate științele. Victoriilor câștigate, victorii, cari bineînțeles numai bucura ne pot, li s'a dat însă prea multă atenție și de aici apoi a cel duș prea răcoritor, care a electrizat îndată acest public: Depresiunea morală prea pronunțată, pe care a provocat-o vestea despre *căderea puternicei cetăți Przemysl*.

În calea spre victoria războiului, ca și în cea spre alte victorii, se întâlnește mai des sau mai rar răspântii. Nu e lucrul principal, că *vei trece* de acele răspântii, ci *cum* vei trece de ele.

Căderea *Przemyslului* a fost și dânsa o astfel de răspântie cu multe drumuri felurite. Și cine știe, poate viitorul ne mai păstrează și alte răspântii în cale. Nu va fi deci nefolositor să se tragă învățături din trecut și prezent înăduindu-se cont de toate posibilitățile, ca să nu ajungem la adevărul crud al Sf. Scripturi „Și va fi rătăcirea de apoi, mai rea decât cea dintâi“....

Bombardarea Dardanelor. Despre ultimele operațiuni din Dardanele se comunică din Londra următoarele știri:

După zece zile de explorări pentru a se ridica minele Joia trecută flota engleză împreună cu cea franceză au început atacul general împotriva forturilor din strâmtoari, cari au ripostat vașnic la focul vaselor de război.

Zece cuirasate au fost atinse: pe la 3-4 d. a. forturile fură reduse la tăcere.

Pentru a lua locul celor zece vase vătămate înaintură atunci în strâmtoare cuirasatele «Vengeance», «Irresistible» «Océan», «Swiftsure», «Majestic».

Pe când se efectua deplasarea cuirasatelor vasul «Bouvet» — după cum s'a anunțat — se izbi de-o mină și în timp de trei minute se scufundă.

Bombardarea din partea noulor unități anglo-franceze reîncepu la vestul localității «Dardanos».

America și blocul aliaților.

Ziarul «Neue Freie Presse» scrie: După «Morning Post» din Londra, nota americană, care protestează în contra declarațiunii blocului aliaților va spune, că decretul englez nu anunță blocul. Însă, atâta vreme cât nu există nici un bloc, Statele-Unite nu sunt îndatorate a-l recunoaște. Dacă blocul este anunțat, aliații nu vor avea dreptul de a împiedeca comerțul între Statele-Unite și țările neutre, ci numai de a proceda contra contrabandei. Nici un fapt nu probează existența blocului efectiv.

În așteptarea anunțării blocului, beligeranții n'au alt drept de cât de a vizita și percheziționa vasele.

Un avertisment.

de Dr. med. Mircea Mocanu.

Ori-cari ar fi rezultatele încă de neprevăzute ale războiului actual pentru diferitele state, un lucru rămâne clar și neîndoios: cercul de activitate al femeii se lărgeste, rolul femeii se ridică și complică. În surferințele de tot soiul, ce vor urma după război și cari în prima linie vor lovi în femeie, ca mamă, soție logodnică sau fată nemăritată ce are de făcut femeia? E vădit, că brațele încrucișate — cu lacrimile amare din ochi și cu eventualul unicul ajutor de stat — nu vor putea îndulci lipsurile și nemulțumirile. Singura munca, munca cinstită — ce i se va oferi în măsură largă după război o va putea ridica din situația tristă. — E întrebarea. care e această muncă cinstită, cari sunt carierele, ce-i stau deschise?

Încep numai decât cu o carieră așa de neglijată și disprețuită de femeile neamului nostru din Ardeal — încât mie ca medic a trebuit să-mi bată dureros la ochi: *cariera de moașe*.

E lucru știut, că în țările culte apusene nici nu se primesc în institutele pentru moașe — decât fete inteligente de familie bună, cari au cel puțin 4 clase secundare.*) Afară de asta obstetrica e cea mai interesantă parte a științei medicale — e un teren, spre care femeia cu mâna ei delicată și cu întreaga ei ființă e cu deosebire chemată — și ce în-samună o moașe bună se poate vedea și din stima și considerația, cu care se poartă medicii față de ea. De-a-semenea știu precis din izvoare sigure, că o moașe conștințioasă și îndemnată-câștiga mult mai mult, decât îi trebuie pentru susținerea proprie și eventual a familiei.

O altă carieră serioasă și nepus de potrivită pentru D-șoarele, ce au matura gimnazială sau chiar și comercială — (dacă au făcut diferența de limbile clasice) — este *farmacia*. E într'adevăr o ramură așa de fină și delicată și nici prea grea — că o găsec mult mai accesibilă sufletului mai idealist de femeie, decât bărbatului. Nu e nici prea costisitoare, căci în cei 2 ani de practică necesară după matură — obține ca practicantă întreaga întreținere și încă după împrejurări și o mică leafă iară în decursul celor 3 ani obligatorii la universitate — se poate întreține singură, dacă în același timp lucrează câteva ore pe zi la o farmacie.

Nu se pot publica în un articol de ziar condițiile de primire la toate carierele potrivite pentru femeie și aici pe câmpul de războiu nici nu le pot studia mai de aproape, dar trebuie să atrag atențiunea și asupra următoarelor cariere cari după război vor oferi multe locuri goale: *poștă și telegraf, contabilitate și dactilografie, muzica și dansul-în-vătașoare de școli normale și lucrul de mână. Technica de dinți și serviciul de caritate*. Nu se cere nici o aptitudine specială pentru diferitele cariere — muzica-teatrul și dansul sunt

*) Pentru a afla condițiile destul de ușoare și nepretențioase — de primire dela noi — pentru cine se interesează mai de aproape este a se adresa: „Bába-Képezdő“ din Kolozvár, Szeged, Temesvár, Nagy-Váral sau Maros-Vásárhely.

Din „Viața albinelor”.

Într'o zi mergând la nepotul meu, magistrat la tribunalul din Râmnicu-Vâlci, văd în biblioteca lui, între alte cărți, «La Mort» de Maeterlinck. Mi-o împrumută și o citesc, însă fără interesul la care mă așteptam. Să-ți recomand o altă carte a lui Maeterlinck, «Lo vie des abeilles» cea mai frumoasă din scrierile lui, — îmi zise dânsul. Cum el nu o avea, o căutai la cele dinci librării din acest oraș, și o găsiți tradusă în românește «Viața albinelor», o traducere bună de altfel, fără neologisme și arhaisme netrebuitoare, însă cu unele forme de limbă greșite pe alocurea fiind tradusă, cum se vede de un tânăr educat în străinătate. E un volum de 265 de pagini în 8. apărut la 1901 și tradus la 1906. O luați și o citiți cu mai mare plăcere ca un roman, ca «Quo vadis» buna oară, pe care îl citisem a doua oară în nemțește, tot în iarna aceasta.

Toată ziua nu mai coteam altceva afară de noutățile, pe cari în vremea acestor mari evenimente, destinate, cum se pare, că aducă o schimbare dorită de veacuri și în viața poporului român, le așteptam cu nerăbdare în fiecare dimineață.

Dela Virgiliu, care în cartea a IV a Georgiceor a resumat tot ce se știa în vechime despre albine și care își esplcia viața lor plină de taine atribuindu-le-o parte din mințea dumnezeiască, până astăzi nu s'a scris o carte așa de interesantă despre acest subiect, interesantă cu atât prin amănunțele de meserie ale culturai albinelor, cât prin spiritul filosofic și frumusețea formei. «Cel care va citi cartea de față, — zice autorul, — nu va fi în stare să conducă un stup; dar va isbuti să cunoască aproape tot ce se știe hotărât despre viața curioasă profundă și tainică a albinelor».

Instructivă prin cunoștințele ce cuprinde începând de prin veacul al 17-lea și al 18-lea dela Schwammerdan, Reaumur, Huber, ș. a. de când a început a se studia în mod științific acest subiect; mult mai instructivă încă prin reflexiunile ce face autorul despre lucrările acestor mici vietăți și prin învățămintele pline de înțelepciune ce el scoate dintrânsele, atingând cele mai înalte probleme psihologice și morale; și desfășătoare prin stilul plin de farmec, scrierea poetului belgian e o carte de știință, o operă filosofică și în acelaș timp, o admirabilă poemă; cea mai răspândită din scrierile de acest fel și

după părerea multora, cea mai reușită din operele poetului.

Adevărata sfință a individului, om sau animal, e mai mult în neamul sau în specia sa decât în sine însuși. Acest adevăr, din care isvorăște cea mai înaltă morală omenească, se vede în iubirea părinților mai ales a mamelor, pentru feții lor, în iubirea fraților între sine, în simpatia pentru semenii noștri, în admirabilul fenomen al entuziasmului și devotamentului pentru patrie și neam, când onoarea sau existența lor este în primejdie; și cu deosebire în pasiunea iubirii sexuale, în a cărei analiză făcută de Schopenhauer Jean Lahor vede o revelațiune morală. Dar nicăiri strănsă și adâncă legătură dintre individ și specia sa nu se vede mai lămurit ca în viața albinelor. În această privință societatea omenească este încă foarte departe de a acestor mici și curate vietătoare,

Unii mai ales filosofi și scriitorii din școala lui Descartes, care nega animalelor însăși simțirea, vedeau în lucrarea albinelor mecaanismul unui instinct cristalizat în organismul lor și inconștient, asemenea somnambulismului. Maeterlinck, întemeiat pe observații

nile făcute de dânsul în timp de douăzeci de ani asupra propriilor săi stupi, le atribuie o bună doză de inteligență și conștință. Dar în mica conștință a albinei individualitatea ei nu înseamnă nimic; întreaga ei existență este închinată neamului și patriei sale, care este stupul. Pentru dezvoltarea și întărirea acestuia lucrează ele din zori până seara, de cum se desprimăvărează până târziu toamna, când frigul le siliește a se închide în adăpostul lor. Unei albine i-ar ajunge puțină hrană, din trei — patru flori; cu toate acestea ea aleargă și cercetează mii de flori, și de sute de ori pe zi se reîntoarce și își descarcă în faguri gusa de miere și săculețele de polen. Când atinge pe una în stupină, o mîle sar ca să-i răsbune vătămarea, și pentru apărarea bunului lor se luptă cu o ulmitoare ne-păsare de moarte.

Ca să poată jertfi întreaga existență lor numai binelui public al republicii, albinele ajunse pe o treaptă mai ridicată a dezvoltării ca *apis mellifica* din stupinele noastre, spre deosebire de strămoșii lor, de albinele săibatică, rămân toată viața fecioare, afară de câteva, pe cari ele însele le cresc ca să fie regine sau mame ale generațiunilor viitoare, precum cresc pentru

acel scop și pe trântori, cari nu fac decât consumă; iar când a trecut timpul de rodire a reginei, îiucid și-i stărpesc ca pe niște membri ne mai folositori societății.

Când poporațiunea stupului s'a înmulțit prea tare, când multe albine, venind seara de pe câmp găsec culcușurile lor cuprinse de altele și ele sunt silite să petreacă noaptea la ușa stupului, unde adeseori pier cu sutele din cauza frigului; atunci o turburare se simte în tot stupul, matca se frământă îngrijată de viitorul stupului; și într'o zi cu soare ese cu o mare parte din generațiunea veche pleacă, să afle aiurea loc pentru o nouă cetate.

Acesta e primul roiu. El ese când câmpul și grădinițele sunt pline de flori cerul cald și senin, și când stupul, pe care o mare parte cu regina în frunte, se hotărăsc a-l părăsi, și a face marea jertfă pentru viitorul seminției, are asigurată existența generațiunilor viitoare. Celulele fagurilor sunt pline de miere din Aprilie și Maiu, mii de alte celule sunt pline de ouăle depuse de matca care pleacă; alte mii sunt cuprinse de larvele și nimfele nutrite de mil de doice din albinele lucrătoare. Stupul e în plină prosperitate, și nici

doar mai legate de talent — dar e de dorit, ca toate, cari simțesc în ele darul după emancipare și o viață mai frumoasă să termine cele 4 clase secundare. De aici nu mai e departe. Sunt deschise toate carierele amintite și cu voință și muncă conștiențioasă și cinstită fără cine știe ce bunăstare materială se poate ajunge negreșit scopul final. — A sosit cu pași gigantici epoca, în care femeia trebuie să se deprindă cu munca grea și serioasă ca singurul mijloc, — ce are să-i îmbunătățească soarta și desigur e deja aci timpul, când vor dispărea ca prin minune prejudecățile detestabile de până acum față de femeile cu cariere independente.

Câmpul de război 9/III 1915.

SITUAȚIA

pe câmpul de război.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Situația în nordul monarhiei.

Budapesta 24 Martie.—Din mările cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Pe segmentul vestic al Carpaților până la pasul Uzsok e în curs o luptă, care ține și acum cu mare vehemență. Mari forțe rusești au trecut în contra atac. Întru pozițiile de pe înălțimi se dau lupte îndârjite. Intre Prut și Nistru, în partea nordică a Bucovinei au avut loc mai multe ciocniri, în urma cărora l'am scos pe dușman din câteva sate și l-am silit să se retragă spre granițe. Am cucerit, curățându-le de Ruși înălțimile din nordul Cernauișilor, pe celalalt mal al Prutului, înălțimi, cari serveau ca bază operațiilor dușmane îndreptate contra orașului.

De pe câmpul de operații din Polonia și Galuția de vest n'avem nimic de semnalat. Pe valea cursului inferior al Dunaieului am aruncat în aer un pod rusesc.

General de divizie Hoffer, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 24 Martie. Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: În Champagne decurg numai lupte de artilerie. La Bois de Pretre, spre nord-vest dela Pont-à-Mousson, l-am respins pe dușmanul, care voia să ne discute stăpânirea unui teritoriu ocupat de noi. Atacurile, pe cari dușmanul și le-a reînnoit la Reichsackerkopf, spre nord-est dela Badonville, le-am respins. La Hartmannsweilerkopf s'au iscat noi lupte cari decurg încă și acum.

Pe câmpul de operații dela est: Trupele noastre, cari urmăresc pe Ruși spre nord dela Memel au prins la Polangen 500 de soldați dușmani, i-am capturat apoi dușmanului trei tunuri și trei mitralieze și i-am luat vitele, caii și alte animale de casă răpite dela cetățenii germani. La Langsargen, spre sud-vest dela Taurroggen și spre nord-est dela Mariampol am respins atacurile rusești cauzând dușmanului mari pierderi. Spre nord-est dela Ostrolewa am zădărnicit mai multe atacuri rusești. Aici am făcut prizonieri 20 de ofițeri și mai mult de 2500 de soldați capturând totodată și 5 mitralieze.

Spre est dela Plock a dat frasco o eșire a Rușilor.

Armata germană datorcăză mulțumite recunoșcătoare vitezei garnizoane din Przemysl, care după patru luni de rezistență plină de jertfă a putut fi învinsă numai prin foame.

Germanii atrag monedele de aur și argint din Elveția. Ziarele d lui Carp »Moldova« comunică din Genf: D. Herbertte comentează în »Echo de Paris« interzicerea de către consiliul general elvețian împotriva cumpărăturilor cu primă, de monede de aur și argint, la care se dedau Germanii pe teritoriul confederației și semnalează, că schimbând hârtiile germane în monede elvețiene, Germanii speculează în realitate asupra unei scăderi viitoare și mai mari a hârtiei lor, ceea ce vorbește de teama pe care o au de înfrângere.

Aprovizionarea Austriei. Se anunță din Viena: Stabilitatea bilanțului provizoriu al grâului și produselor morărilor, a dat în Austria întreagă un rezultat foarte satisfăcător: mai multe provincii dispun de excedente însemnate cari întrec trebuințele până la noua recoltă. Totuși Austria este redusă la concursul Ungariei, mai ales în ce privește alimentațiunea cu porumb. Negocierii în această privință sunt în curs. De asemenea introducerea asignatelor cari dau drept la cumpărarea pâinii și fănurilor este obiectul cercetărilor și discuțiilor celor mai aprofundate.

Dificultățile livite săptămăna trecută cu privire la aprovizionare au și fost îndepărtate. Fabricațiunea pâinii a reinceput într'un mod cu totul normal.

Cât timp va sta Bulgaria în expectativă. Ziarele bulgare află, că președintele consiliului a spus ieri într'o conferință intimă a majorității parlamentare că Bulgaria trebuie să stăruiească în atitudinea ei expectativă până în momentul când interesele țării vor impune o politică nouă.

D-l Radoslavoff a desmințit svoul privitor la o remaniere ministerială.

Scrisoare de pe câmpul de luptă.

Colegul nostru de redacție d. Ion Brotea, care face acum a doua oră campania actuală, ne scrie următoarea interesantă scrisoare de pe câmpul de luptă din Polonia rusească:

Am ajuns la puțin tutun; așa că pot să vă înșir, în mai bună liniște, câteva rânduri. Ca să vă puteți face însă o mai bună idee despre »dolce-le-farniente«, în care mă desfățez eu acum — închipuiți-vă că: după fiecare rând așternut pe această hârtie — (drumul cărela l-aș face și eu bucuror) — sorb câte-o gură de fum din o țigară, pe care n-aș da-o decât, poate pentru pacea și sfârșitul războiului, pe cari le aștept ca țigănu primăvara; — sfâșiu apoi cu colții din o bucată de carne de porc, primită dela un camarad al meu din Viena. Vai, Doamne bună mai este! Nu știu: Păcat va fi, sau nu? Căci n-am un câlindar care să-mi spuie dacă am intrat în postul »aștilor sau am trecut și de Ispas, lerte-mă D zeu, dacă nu pot ținea posturile, căci pe aici, pe unde toate clopoțele bisericilor au amuțit, nu mai există nici post și nici dulce, nici zi de lucru, nici sărbătoare, ci numai un haos, o învălmășeală nebună, sguduind de detunăturile tunurilor, cari nu mai tac nici ziua nici noaptea.

Vremea de altfel începe — nu știu până când! — a fi mai îndurătoare față de noi, căci după un ger și o zăpadă de vre-o câteva zile, al căror loc ar fi fost demă și potrivit pe luna lui Ianus — azi avem iarăși o frumoasă și dulce zi de primăvară, îmbrăcată însă într'o haină petecită ici-colo cu zăpadă. Cîrăpit de paseri, e drept că, nu se aude, în schimb însă îi țin locul bubuitul tunurilor și pocnetele de puști. — Așa-i primăvara pela noi, prin Polonia! Drăguță, așa-i și încântătoare? Mai ales când — am uitat să vă amintesc — prin văzduh văjăie și sbârâne uriașele paseri fără cloce, căutând cu ochi de vultur pozițiile de pe o parte și cealaltă a răului, care desparte cele două taberi contrare. Și intrarea la toate aceste cursuri de aviație e gratuită! Atăta, doar, că trebuie să-ți păzești pielea, atunci când câte-o astfel de pasăre, pornită de diacolo de rău, se obrăznicește de trimite câte-o bombă de sus din văzduh.

Alte vești nu vă mai pot trimite, căci trebuie să-mi spal »șalcă«, ca să nu întârziu dela împărțitul »minei«, care este cel mai așteptat și mai gustat punct din programul nostru de campanie.

Vă doresc la toți apetitul, pe care îl am eu acum.

Erotea.

P. S. Scrisori, corespondențe și orice vești de prin Brașov se primesc și sunt bine văzute pe la noi prin Polonia-rusească. Să se trimită la adresa celui subscris, care salută Brașovul începând de sus de pe calea »Oben«-ului până jos la Bartolomei, în fundul Brașovechiului.

Constituirea Delegațiilor școlare.

Primim dela un distins membru al Delegațiilor școlare următorul raport despre constituirea acestora:

La timpul său »Gazeta« a informat pe cetitori că parohiile gr. or. române dela biserica Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu și dela biserica Sf. Adormiri din Brașov-Cetate cum și-au ales Comitetele dimpreună cu Epitropiile parohiale și indeosebi Delegațiile școlare pentru anii: 1915, 1916 și 1917, arătând totodată și numele parohienilor din cari s'au compus aceste corporațiuni bisericești-școlare. O mai mare și deosebită importanță le revine Delegațiilor școlare și organului executiv al acestora, care este Eforia școlară pentru că prin aceste două organe își administrează aceste parohii cunoscutele lor Școli centrale române gr. orientale din Brașov adevăc: gimnaziul, școala reală, școala superioară comercială și școalele elementare de băieți și de fete. Cele mai importante din numeroasele lor atribuțiuni administrative sunt: sistemizarea tuturor posturilor de profesori, învățători și funcționari administrativi; alegerea, dotarea, o parte însemnată din dreptul disciplinar, dimiterea și pensionarea tuturor titularilor dela aceste posturi; reprezentarea școlarelor față de Venerabilul Consistor arhiepiscopesc din Sibiu, forul superior precum și în afară față de celelalte autorități și față de public și în fine administrarea averii școlilor ș. a.

Parohiile comproprietare și-au creat și regulat baza de drept și de egală îndreptățire prin Actul de fondare dela 1851, iar singurătatea dreptului și datorințe și le exercităz și le împlinec în conformitate cu Regulațiunea pe care și l-au făcut la 1899 ele înșie și pe care Venerabilul Consistor arhiepiscopesc, ca for superior, li l-a aprobat la începutul a. 1900.

Cam în acestea rezidă cauza pentru care nu numai întreaga obște românească din Brașov și din împrejurime ci și cercurile românești mai largi și mai îndepărtate au urmărit și urmăresc totdeauna cu interes viu constituirea Delegațiilor dimpreună cu alegerea și constituirea Eforiei Școlare. Fiindcă factorii conducători din ambele parohii comproprietare, și indeosebi parohia din Brașov-Cetate, ținând seama de timpurile grele prin care trecem, au făcut extremul posibil și astfel au izbit să realizeze și să concentreze la conducerea parohiilor în genere și în Delegațiile Școlare indeosebi aproape toate elementele de valoare și devotate cauzelor noastre bisericești-școlare: se aștepta cu interes deosebit să se vadă dacă acțiunea de raliere și de concentrare va succede și la constituirea Delegațiilor și a Eforiei Școlare. Recunoșcând îndreptățirea acestui interes îi voi satisface cu următoarele informațiuni:

P. O. D. protopop Dr. Vasile Saftu a convocat, în conformitate cu citatul regulament, pe ieri, 11/24 Martie a. c. ambele Delegațiuni la ședința de constituire. S'au prezentat dela parohia din Brașov-Scheiu 12, iar dela cea din Brașov-Cetate 8 delegați. Laolaltă 20 din totalul de 26.

Înainte de ședința oficială au ținut câte-o conferință, mai întâi fiecare Delegațiune separat și apoi ambele laolaltă. În acestea s'a căutat și discutat felul de interpretare și de aplicare al celorva dispoziții normative pentru raporturile de drept ale parohiilor. S'a indicat și constatat, că la prezidiul Dele-

gațiunilor și al Eforiei precum și la cassariat și economat, câte și anume cari locuri au să fie deasțdată ocupate prin de egați de al unela respective de al celelalte parohii. În fine și-a prezentat fiecare Delegațiune pe candidații săi atăt pentru numitele posturi alte native cât și pentru cele 6 locuri în Eforia Școlară.

Cea mai mult și mai viu discutată a fost și deasțdată chestia dacă este bine, just și echitabil ori nu, ca delegații singuraticelor parohii, făcând uz de unele dispoziții formale ale regulamentului citat, să se îngereze, să determine și eventual să zădărnicească cu voturile lor individuale, fie secrete fie nominale, candidațiile făcute separat din partea unela ori a celelalte parohii. Actualul regulament nu normează aceasta chestiune cu precizunea necesară pentruca controverzele inoportune, uneori de tot regretabile, să fi putut ori să poată fi prevenite și înalțurate.

La 1909 s'a aplicat și de atunci înocoace s'a urmat interpretarea conform cărela candidațiile făcute și prezentate de una dintre parohii au fost acceptate și respectate în întregime din partea celelalte parohii și viceversa. Astfel a deavăratele alegeri pentru Delegațiunile și Eforia Școlară s'au făcut și se fac, după acest uz deja prin actul candidațiilor, iar alegerile prevăzute și normate în citatul regulament au devenit și sunt azi numai o ratificare reciprocă și o înregistrare formală a acestora!

Și cine își dă bine seama de faptul că actualul fundacional dela 1851 a creat și conține o adevărată paritate pentru ambele parohii, trebuie să recunoască, dacă vrea să fie sincer, că uzul acesta a înfăptuit și înfăptuiește aceeași paritate în mod just și echitabil. Mai bine și mai just nu s'ar putea înfăptui aceasta paritate nici chiar în cazul dacă s'ar fi urmat ori s'ar urma procedura prevăzută și urmată în §-l 157 pctul 4) din Statutul organic pentru susținerea parității la alegerea de mitropolit deoparte între arhiepiscop și de alăparte între cele două dieceze svfragane ale noastre.

De aceea aducându-vă la cunoștință că interpretarea aplicată în 1909 și 1912 s'a aplicat și la constituirea de ieri a Delegațiilor și Eforiei, țin să constataz din toată convingerea, că numai prin acest uz nu s'a putut ajunge la buna înțelegere atît de prețioasă și atît de necesară și că numai astfel s'au putut face toate alegerile de ieri cu unanimitate de voturi.

Rezultatul este:

Constituirea Delegațiilor: Prezident: Dr. Nicolae Vecerdea, vice-prez.: Dr. V. Saftu, notar: Dr. N. C. Stinghie.

Constituirea Eforiei școlare. Membrii: Dela biserica Sf. Nicolae: Furuică G. Nicolae, Lupan Andrei sen., Pricu Ioan, Pricu Ioan, Dr. Vasile Saftu, Vlaicu Arseniu. Dela biserica Sf. Adormiri: Blaga Iosif Dr., Găolu Nicolae, Lenguru Ioan, Mețianu Eugeniu Dr. Steriu Diamandi, Vecerdea Nicolae Dr. Prezident: Dr. Vasile Saftu, vice-prez.: Dr. Eugen Mețianu, secretar: Romul Dogar, cassar: Ioan Pricu, econom: Dr. Iosif Blaga.

Dare de seamă.

La ședința publică comemorativă a societății de lectură »Ioan Popazu« a studenților noștri gimnaziali s'au înscasat ca oferte benevole cu totul K. 331.26. Din suma aceasta s'au scăzut cheltuielile în suma de 20.— iar venitul curat de K. 311.26 s'a distribuit în 3 părți egale între următoarele 3 fonduri

odată via e mai mult belșug și mai multă viață în el ca în ajutorul roiei.

Când stupul e sărac de miere, s'au când din felurite împrejurări nu e speranță de o nouă regină, albinele nu-și părăsesc stupul. Și ca dovadă că roirea nu se face numai dintr'un imbold inconștient al instinctului, ele nu rolesc nici atunci, când stupul e în stare înfloritoare, însă stuparul a avut grijă să pună noul faguri unde să se poată adăposti toți membrii fericitei societăți, și să nimicească nouele regine încă înainte de a se naște, în nișele lor. Atunci matca rămâne locului, și centrua a depune ouăle sale, câte 600 până la 3000 pezi, în celulele goale din ruoli faguri menite pentru acest scop; iar lucrătoarele își urmează activitatea lor îndătinată, hrănind larvele și nimfele, speranța generațiunii viitoare, și îmbogățind magazinele de miere și de polen.

Roirea este astfel o trebuință inevitabilă, născută din înmăltărea abinelor și din grija pentru viitorul stupului. Rolul este o jertfă, pe care vechea regină cu o parte a populațiunii sale o face pentru noua generațiune. Ele părăsesc cu o vie însufletire vechea lor cetate, întemeiată și îmbogățită cu multă muncă, ca urmașele lor să se

poată dezvolta și trăii în liniște. Timpul roitului este epoca cea mai fericită din viața albinelor, ceea ce se vede din vîile mișcări și din băzbuțul lor, ce pare a fi un cântec de veselie. Când a sosit momentul și s'a dat semnalul emigrării, ies toate de-odată, pe câte trei patru deschizături, și umplu aerul din prejur: urmărind pe matca lor. Căteva minute plutesc de asupra stupului, în o deasă rețea, până când matca se lasă pe arborul cel mai de aproape, ca și cum n'ar îndrăzni a se avanta mai departe în aer; căci dela roirea de an, sau dela sborul nunții sale ea n'a mai văzut lumina zilei, și încercăză de ouă, cum e, par'că a uitat deprinderea de a sbura.

Îndată ce regina s'a lăsat pe o cracă a arborului, toată colonia se adună în jurul ei și se atârână de ea formând un strugure uriaș. Și după zgomotul și neastăpărul d'nainte urmează o liniște adăncă, în care ele așteaptă cu nerăbdare întoarcerea cercetașilor, peacă în căutarea unui adăpost, a vreunei scorbure de arbor sau a unei crepături de stâncă, unde să-și poată întemeia noua locuință.

Stuparul, după ce s'a așezat întreg rotul, pune sub arbor o coșniță cu gura în sus; își scopere ospul cu o pălărie

largă de paie, ca albinele să nu l-se încorde în părul, căci atunci, crezându-se prinse în cursă, devin periculoase; își udă mâinile cu apă rece, și apoi scutură creanga, și strugurile de albine cade greoiu în coșniță. El face aceasta liniștit și fără temere de albinele cari li acoper fața și mâinile; pentru că el știe, că în această zi tainicele lucrătoare sunt încercătoare și stăpănite de un spirit sărbătoreșc, pe care nimc nu-l turbură. Ele s'au despărțit de bu-nurele, pe cari aveau datorita să le apere. Acum sunt blănde, căci sunt fericite.

Fără a li-se arăta calea, albinele rămase încă pe afară se îndreaptă în lungi șiruri cătră locul, unde a căzut matca. Și unele aleargă repede lângă ea, iar altele se învârtesc câteva minute pe la ușa coșniței, și în arcuri ca niște hore de veselie, sărbătoreșce, ca de obicei, momentele lor de fericire. Îndată după aceea, adăpostul neașteptat e luat în primire și cercetat în toate colțurile; locul lui în stupină, forma, culoarea lui, sunt recunoscute și înscris în miile de milii memorii prevăzătoare și dezinclioase. Locurile de prin prejur sunt luate aminte cu grijă, noua cetate e ca și gata în îndrăzneția lor închipuire, și locul ei e fixat în spiritului și în inima tuturor locuitorilor.

Intre zidurile ei începe să răsunecântecul de iubire al reginei, și munca reîncape.

Cum fac albinele ceara și cum își zădesc fagurii.

Uitând vechea lor cetate, sigură și minunat alcătuită, și uitând uriașă comoră de ceară, de propolis și de polen, și mai mult de o sută douăzeci de funți de miere adunată acolo de ele, adevăc de douăsprezece ori greutatea poporului întreg, ele încep cu îndrăzneală și energia înăscută zidirea altei cetăți. În noul stup ele se află la început ca într'o locuință uriașă însă pustie, în care nu se află decât coperișul și păreții goi. Dar îndată ce s'a liniștit șgomotul și învălmășala năvălirii în noua locuință, albinele se despart în grupe deosebite după specialitate. Cea mai mare parte se urcă în șiruri lungi pe păreții coșniței, până ajung în fundul ei. Aci, cele dintâi se acată de boită cu unghilele picioarelor dinainte; cele cari vin după ele se atârână de cele dintâi; și așa mai departe până ce formează lungi rânduri servind de temelie multumii, care se urcă merou. Imple-tindu-se astfel mai multe rânduri, formează o grupă ca o căpătină de zahar, a cărei bază e lipită de cupolă, de fundul coșniței, iar vârful ei se lasă în jos

pă a la jumătatea sau la două d'in trei părți a înălțimei coșniței. Atunci, după ce s'atârnat și ultima albină, care se simte chemată a se asocia la această operă tainică pentru fabricarea cerei, mișcarea încetează în stup; și această grămadă așteaptă într'o liniște religioasă, ca într'un fel de estază, sosirea materialului necesar pentru zidirea fagurilor.

Prin marea căldură ce și-o produc lipite unele de altele, albinele pregătesc din miera și polenul diatrăneșce, care dela un timp începe să asude prin inelele din jurul panteceului lor, întâ u albă, »albă ca zăpada și mai ușoară decât puful unei arpoare«. După ce formule chimice fac albinele ceara, nu se știe. Înainte de a exista chimia, geometria, economia politică și alte științele practice de mil de ani principiile acestor științe într'un mod mai desăvârșit decât oamenilor. Dar să lăsam iarăși autorului cuvântul. »După 18 sau douăzeci și patru de ceasuri de așteptare, vedem numai că în mijlocul unei călduri așa de mari, în cât ai crede că e o flacără în lăuntru stupului, apar la deschizăturile celor patru miei buzunare, așezate în coasta panteceului lor, niște solzi albi și străvezi.

(Va urma.)

ale școlilor noastre medii: *Fondul pt. sala de lectură Dr. Alex Bogdan*, — *fondul Societ. de lectură Ioan Popazu și fondul mesii studenților.* —

Publicând în cele următoare consemnarea banilor dăruți la ședința publică mulțămim tuturor generoșilor donatori rugându-i să ne păstreze bunăvoința lor prețioasă și pe viitor.

În fine observăm că din cauza aglomerației la casă nu a fost cu putință să consemnăm cu numele pe toți Domnii și Doamnele, cari au contribuit. Rugăm deci să fim scuzați, dacă nu putem publica lista completă acelor ce și-au dat obolul lor.

Câte 10 cor. Preacur. Sa D-l Dr. *Ilarion Pușcariu*, arhimandrit Sibiu (prin poștă) d. Dr. *Vasile Saftu*, d. Dr. *Nic. Mănoiu*, d. Dr. *Mihai Popovici*, d-l adv. *Lengeru*, d. Dr. *Glăjar*, d. I. N. *Ciurcu*, d. Dr. *Nic. Garoiu*, jun.

Câte 5 cor. d. *Nic. Dima*, d. Dr. *C. Lăcea*, d. *Stănescu*, Dna Dr. *S. Pușcariu*, Dna *Elena Sabadeanu*, D-l Dr. *Tib. Brediceanu*, d. Dr. *T. Pop*, d. Dr. *Alex. Dobrescu*, d. Dr. *A. Dobrescu*.

Câte 4 cor. D-na *Maria Broșu*, D-na *Maria Ciorteș*, D-l Dr. *Nic. Vecerdea*, D-l P. *Pavel*, D-l *Comanescu* d. Dr. *I. Baciu*, D-l *Dum. Lupan*.

Câte 3 cor. D-na *V. Meret*, D-l *Grigoriu Ponescu*, D-l *A. Băresanu*, D-l *Virgil Onișu*, D-l *I. C. Panțu*, D-l *G. Vătășan*.

Câte 2 cor. D-l *N. Oancea*, D-l *Micu*, Internatul Orfelinat, D-l *Oncioliu*, D-na *Dr. Moga*, D-na *Reveica Chicomban*, D-l Dr. *St. Stinghe*, D-l Dr. *N. Stinghe*, D-l Dr. *St. Stinghe*, D-l *Moldovan*, D-ra *E. Meret*, D-na *Suru*, D-na *Sofica Stănescu*, D-l *R. Dogar*, D-na *Chintoanu*, D-l Dr. *Oct. Popescu*, D-na *Victoria V. Onișu*, D-l *Filip*, D-l *E. Bologa*, D-l *P. Roșca*, D-l *Nic. Suciță*, D-l *Șt. Belindescu*, D-l *Halip*, D-na *Dr. M. Mocanu*, D-l *G. Chielariu*, D-l *I. Petroviciu*, d-l *Maximilian*, parch d-l *Veteranul*, d-na *Popea*, d-l *V. Crangă*, d-l *Prișcu*, paroh d-na *Damian*, d-na *Budiu*, d-l Dr. *Garoiu*, sen. d-na *Micula*, d-l *Braniceș*.

Câte 1 cor. d-l *Meșotă* d-na *E. Sămărghitan* d-l *E. Mircan*, d-l *Brânzeș*, Economul. d-l *Dr. I. Blaga*, dna *Dorstea*, dna *E. Dorstea*, dna *M. Popescu*, dșoara *Veta Baciu*, dșoara *L. Popescu*, dșoara *E. Enescu*, dșoara *C. Teleguș* d-l *Bădițoiu*, d-l *Șt. Popoviciu*, dna *Dima*, dșoara *Damian*, d-l *D. Jălu*, dna *E. Russu*, d-l *Balea*, d-l *Vătășan*, dșoara *Mela Popea*, d-l *Stoicovici*, dșoara *V. Braniceș*, dșoara *M. Dima*, dșoara *Nasivici*, d-l *Merchieșan*, dșoara *E. Navrea*, d-l *Giuvieică*, dna *M. Median* dna *Cristan*, dna *Lupan*, d-l *Chirioiu*, dșoara *C. Maxim*, dșoara *T. Găvruc*, d-l *Lăcea*, dșoara *V. Șanchea*, dna *Braniceș*, d-l *N. Gogonea*, d-l *C. Mușlea*, dna *Crăciunel*, d-l *Avrigean*, d-l *P. Percea*, dna *R. Băresanu*, d-l *Nema*, dșoara *Pricu*, dșoara *M. Pop*.

dșoara *V. Toma*, 50 bani, Câte 80 ban., d-l *G. Saftu*, dna *M. Bănciță*.

Câte 60 bani, dna *E. Oancea*, d-l *Roncea*, d-l *T. Brănciu*, dna *M. Navrea*, d-l *Șt. Găitan*.

Câte 50 bani, dna *P. Voina*, d-l *I. Suci*.

Câte 40 bani, dna *L. Lupan*, d-l *Iordache*, d-l *P. Alexe*, d-l *P. R. Mohan*, d-l *Anghel*, d-l *Bărbier*, dșoara *Birea*, d-l *Russu*, d-l *Oțean*, d-l *V. Prescurea*.

d-l *Z. Boier*, 30 bani.

Câte 20 bani, dșoara *Pachița Ilicescu*, d-l *Alexandru Lupan*, d-l *D. Furnică*, d-l *V. Lenghel*. *Sumă, K. 301'60.*

Dela diferiți Domni și Doamne, acror sumă nu s'a putut nota, au intrat *K. 29'66* cu totul: *K. 331'26.*

Brașov, 11/24 Martie 1915.

Direcțiunea gimnaziului gr. or. rom.

ȘTIRI.

— 12 Martie v. 1915.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat dela d-l *Florian Coclan*, avocat, (Dahjon) 20 cor., d-l *Ioan Marinescu*, notar cercual (Ucea de Jos) intru amintirea iubitelui său tată *Ioan Marinescu*, mort în 15 l. c., în etate de 90 de ani (Porumbacu inf.): 10 coroane.

Primească generoșii donatori cele mai călduroase mulțămite.

Direcțiunea școlilor medii gr.-or. rom.

Impresia căderii Przemyslului la Petrograd. Ziarul »Seara« scrie: Știrea despre căderea cetății Przemysl a pricinuit un entuziasm de nedescris în toate clasele din Petrograd.

La ora 2 după amiază, s'a format pe perspectiva Nevski o marea manifestare și un cortegiu impunător în care se vedeau multe portrete ale țarului, ale Marelui Duce Nicolae, generalului și sute de drapele naționale. Mulțimea a cântat imnul național și a sculat frenetic pe militarii întâlniți în drum.

Ofițeri români morți și răniți. Conform listei de pierderi Nro. 145. care a fost dată în 20 nou l. c. au căzut pe câmpul de luptă următorii ofițeri români: *Ion Brala* stegar în rezervă, *Sabin Codarcea* sublocotenent în rezervă, *Alexandru Dragoiu* locotenent și *Brutus Pecurar* sublocotenent în rezervă, toți din regimentul de infanterie 33. Din acelaș regiment a căzut mort cadetul în rezervă *Teodor Roitan*, iar în prinoare la Roși a căzut aspirantul de ofițer *Nicolae Botta*.

Generalul Pau — țarăș la București. Alaltaeri la amezai s'a reintors generalul Pau din Rusia prin vama *Ungheni*. Ca și în trecerea sa spre *Petrograd* generalul Pau s'a oprit și acum la București, unde i-s'a făcut țarăș o frumoasă primire. Anume generalul francez, care era însoțit de generalul belgian *Semet* a fost primit la gară afară de uneie persongii din elita bucureșteană, de d-l *Biondel*, ministrul Franței în România dimpreună cu stațul militar francez; apoi d-l *Marincovici*, ministrul Serbiei și alte persoane de la legățiile amice Tripletului înțelegeri etc.

Persoanele de față au salutată, rămânând cu capetele descoperite până când generalul a strâns mâna cunoscuților veniți să-l întâmpine.

După ce și-a terminat cerleul foarte arabil, pe care l'a ținut între cei prezenți, generalul s'a urcat cu ministrul Franței într'un automobil, ducându-se la legăția franceză, unde a fost găzduit.

La amiază, generalul Pau a luat parte la un dejun intim la legățiunea rusă.

Mort pentru patrie. Printre cei mai buni fi ai noștri, cari au căzut pe câmpul de luptă, a murit moarte de erou în 22 Dec. 1914 cu ocaziunea ocupării înălțimii *Na Gorach* și tinărul student în tehnică *Ion Biro*. Decedatul a fost unul dintre cei mai distinși studenți români ai universității din *Budapesta*, iar ca soldat și-a făcut datorința cu scumpătate luând parte la patruzeci și trei de lupte.

Cdihnească în pace!

Necrolog. Subscrijii cu inima frântă de adâncă durere aducem la cunoștința număroșilor consăngeni, amici și cunoscuți, cum-că cel mai bun soț, fiu, ginere, frate, nechiu, nepot și cumnat *Dr. Emil Tărnăvean* medic în Tulghies, după grele suferințe suportate cu răbdare și încredere în Pronia divină, fiind împărțit cu ss. taine a murit-bunz-or a repausat în Domnul în 19 Martie a. c. la 8 oare a. m. în anul 40-lea al etății și al 11-lea al fericitei căsătorii.

Rămășițele pământești ale neuitatului nostru defunct se vor așeza spre veșnica odihnă Duminică în 21 l. c. la 2 oare p. m. în grădina de lângă biserică nouă parohială română din loc. Fie-l țărâna ușoară și memoria eternă.

Tulghies, 19 Martie 1915.
Silvia r. *Tărnăvean* n. *Tărnăvean* ca soție, *Alexandru Tărnăvean* și soția *Anastasia Lupu* ca părinți, *George Tărnăvean* și soția *Ecaterina Manția* ca soaci, *Ecaterina Manția* n. *Nagy* ca bunică. *Vad. Veturia Racoțian* n. *Tărnăvean*, *Aurelia Pop* n. *Tărnăvean*, *Leon*, *Maria*, *Nerva* și *Virginia Tărnăvean* ca frați și surori, apoi numeroși cumnați și cumnate.

Neîind în stare să mulțămesc în particular tuturor P. T. domni binevoitori, pretini și cunoscuți, cari din incidentul morții prea timpurie a neuitatei mele soții *Maria L. Todoran* întâmpată la 2 Martie a. c. — s'au grăbit prin cuvinte și fapte a-mi alina încățva marea mea durere și alor 6 orfani, le aduc pe aceasta cale cea mai ferbinte mulțămire. Mulțămesc apoi tutu-

ror participanților la înmormântare veniți alții din mari depărtări și în special *M. O. D. Vasile Șmigelschi* notarul tractului *Blei*, și parohul *Săncelului* care celebrând a spus și predica, care a stors lacrimi din fața mulțimei prezente.

Căpâlna inf. la 20 Martie 1915.
Dem. Lazar Todoran, învătător.

Proprietar :
Tip. A. Muresianu : Braniceș & Comp.
Redactor responsabil : *Ioan Lăcea*

In
Laboratorul medical
Dr. Eduard Goldberger
Specialist pentru boale de piele și genitate.
se practică cercetări medicale-chemice, microscopice, bacteriologice și reacțiuni de sânge orig.
— **Wasserman.** —
BRAȘOV, Strada Porții 24.
Ore de consultație dela 10—12 a. m.
2—4 ore. m. p. 16—50

Ionel Ciucășel
croitor de haine bărbătești
Brașov,
Târgul Florilor 18.
20—50

FOTOGRAFIA
A. MURESIANU:
BRANISCE
& COMP
STRADA PRUNDULUI 15.

Modern aranjată în casele proprii, asortată cu tot felul de caractere de litere nouă, stă la dispoziția onor. clienți, cari doresc vrea-o tipăritură ca Bilete de vizită, Bilete de logodnă, Bilete de nuntă, sau: cărți de școală, tipărituri de bancă etc. Ori ce fel de tipărituri se execută prompt și iute.

Specialitate de apă minerală.
Isvorul MATILD din Bodok
este cel mai apreciat reprezentant al apelor minerale alcalice.
Apă minerală de primul rang
care amestecată cu vin este superioară celorlalte ape minerale.
Beutura de predilecție a cercurilor celor mai înalte sociale
care în urma conținutului și îngrijirii conștiențioase și curate a isvorului, se preferă din partea medicilor apei minerale mondial renumite *Gieshübler*.
Cel mai bun semn
contra falsificărilor a apei minerale **MATILD** este limpezeala absolută până la cea din urmă picătură.
Deposit principal a apei **MATILD** în Brașov la firma **E. O. & L. THEIL**, Strada gării Nr. 25. Telefon 364 se capătă în cele mai multe prăvălii cu ape minerale și în restaurantele mai de frunte.
Cu toată stima
Administrația isvorului, **Iosef György**, **Șepsibodok**. (Ardeal).
60—200.

Antreprize de pompe funebre
E. TUTSEK.
Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de băcănia *Steaua Roșie*.
Recomand Onor. public la cazuri de moarte stabilimentu-meu cu toate cele necesare pentru înmormântări mai pompoase și mai simple **cu prețuri ieftine.**
Depou de cosciuge de metal ce se pot închid hermetic, din prima fabrică din Viena.
Fabricarea proprie a **cosciugelor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.**
Depou de **cununi** pentru monumente și **plantici** cu cu prețurile cele mai moderate.
Reprezentanță de monumente de marmură, cară funebre propriu cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vânat pentru **copii**, precum și cioclii.
Comande întregi se execută **prompt și ieftin**, iau asupra-mi și **transportari de morți în străinătate.**
La cazuri de moarte a se adresa
Telefon interurb. 405.
E. Tutsek.
23—26.

Fotografia modernă.
Am onoarea a aduce la cunoștința Cnor. public, că am deschis un nou
Atelier de fotografie modernă
Strada Vămei nr: 34.
În urma aranjamentului meu special pot în fiecare odae face fotografii artistice.
La dorință și în locuințe, fără urcarea prețului
Garantez executare exactă.
Cu toată stima
Wilhelm Herter,
23—50 **fotograf, Str. Vămei (colțul str. sf. Ioan).**

AVIZ!
Mai recomandăm pentru
Sesonul viitor
Tot felul de **hainuțe și albituri pentru copilași** precum și **jacheluțe, manteluțe, bonete, pălăriuțe** modern executate.
Cu toată stima
GEORGE FOITH & Co., Fabrică de tricotaj.
Deposit: Brașov, strada Porții numărul 24.

„ARIEȘANA”,
Institut de credit și economii, societate pe acțiuni în TURDA.

CONVOACARE:

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „ARIEȘANA”, societate pe acțiuni, se invită conform §-lui 17 al statutelor societății la

a XXVIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ținea în Turda, la 17 Aprilie 1915, la 11 oare a. m., în localitatea institutului

Cu următoarea ordine de zi:

1. Constituirea adunării și alegerea a 3 acționari, pentru verificarea procesului verbal al adunării generale. 2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre rezultatul anului de gestiune expirat. 3. Desbaterea asupra conturilor bilanțului și asupra împărțirii profitului realizat. 4. Darea absolutorului direcțiunii și comitetului de supraveghiere pe anul de gestiune expirat.	5. Statorirea salarelor, pentru membrii din direcțiune și comitetul de supraveghiere, pentru anul 1915. 6. Întregirea direcțiunii, conform § 32. din statute (sortirea III.) 7. Alegerea unui membru în comitetul de reviziune. 8. Fixarea marcelor de prezență pe anul curent. 9. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare în persoană ori prin plenipotențiați, conform § lui 19 din statutele societății, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventuale documente de plenipotență la casa institutului, cel mult până la 16 Aprilie 1915. 12 oare a. m.

Acțiunile se pot depune și la instituttele membre, la „Solidaritatea”.

Întrucât la data de sus nu s-ar prezenta acționari în număr îndestulitor pentru a putea aduce concluse valide, se convoacă o nouă adunare pe 24 Aprilie 1915. la 11 oare a. m. când voi se vor lua deciziuni fără considerare la numărul acționarilor.

Turda, la 13 Martie 1915.

Direcțiunea.

ACTIVE.	Contul Bilanț		PASIVE.	
Casa în număr	39254 77		Capital	300000 —
Giro-Cont f. Cluj	19883 35		Fond de rezervă	182460 14
Giro-cont f. Bpesta	145 89		Fond special de rezervă	5270 95
Bon la casa de păstr. post	3659 06	62943 07	Fond pentru ajutorarea ucenicilor meseriași	1358 57
Escompt	430884 52		Fond Simion Pop	397 37
Escompt hipotecar	458352 —	889236 52	Fond de penziuni	35648 22
Obligații întebulate	515180 —		Depuneri spre fructificare	175155 25
Obligații caventate	4894 —	520064 —	Reescont	967218 13
Cont-curent și bonuri la dif. bănci		83981 74	Lombard	13560 —
Casele institutului	127500 —		Imprumut pe casele proprii	40897 12
Realități de vânzare	5135 92		Dividende neridicate	742 —
Amortisații	1300 —	131335 92	Diverși creditori	8598 50
Efecte	87167 59		Interese anticipate pro 1915	18647 30
Diferința de curs amort.	1951 40	85216 10	Profit transpus din 1914	1229 —
Mobilier	957 —		Profit anului curent	24638 23
Amortizații	257 —	700 —		
Interese restante la impr. hipot.		22615 80		
Interese de reescompt anticipate		1489 38		
		1797552 53		1797582 53

SPESE.	Contul Profit și Perderi		VENITE.	
Interese: de depuneri	55635 41		Profit transpus din 1914	1229 —
„ „ fond de penziuni	1405 18		Interese și proviziuni	197680 68
„ „ imprumut proprii	2363 76		„ de cont-curent	2361 03
„ „ reescompt	16020 26		Chirie după birou	2500 —
„ „ lombard	181 09	75605 70	Venite după realități	6417 22
Spese: salare	12589 88		Interese de efecte	3072 18
remunerații	1433 18			
relut de cuartir	1200 —			
spese de birou și porto	6335 37	21558 43		
Dare: după interese de depuneri	5563 54			
directă și comună	10024 63	15588 17		
Marce de prezență	295 —			
Competință de timbru	426 98			
Chirie pentru filiala din Jara	80 —			
Amortisări: din pretenziuni	330 20			
„ din realități	1300 —			
„ din mobilier	257 —			
„ din efecte diferență de curs	1951 40	3833 60		
Profit		25867 23		
		143260 11		143260 11

Turda la 31 Decembrie 1914.

Dr. George Popescu m. p. director esec. și membru în direcțiune.

Alexandru Gaia m. p. contabil.

Direcțiunea:

Iuliu Bardosy m. p. președinte.   Ioan Mesaroș m. p. v. președinte.   Ioșif Costin m. p.   Grigoriu Pop m. p.   Dr. Iuliu Popescu m. p.   Marius Elekes m. p.
 Emil Cormos Alexandrescu m. p.   Ioan Bucur m. p.   Samoilă Porușiu m. p.   Ioan Tarasi m. p.

S-a examinat și aflat în consonanță cu cărțile purtate în regulă.

Turda la 13 Martie 1915.

COMITETUL DE REVIZIUNE

Gavril Pop m. p.   Ioșif Lișca m. p.   Dr. Ioan Olăean m. p.   Ignat Borsea m. p.   Bölöni István m. p.